

SLUTTRAPPORT

Tegnreise

Rehabilitering 2012/3/0311

Prosjektleder Thomas Blix

Innhold

Forord	2
Kap 1. Bakgrunn for prosjektet / Målsetting	3
Kap 2. Prosjektgjennomføring / Metode	4
Kap 3. Resultater og resultatvurdering	6
Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	7

Forord

Dette er et to-årig prosjekt som ble gjennomført 1/1-2013 til 31/12-2014. I denne sluttrapporten vil vi ta for oss bakgrunn, og målsetting forprosjektet, gjennomføring, evaluering og videre planer. Vi har gjennomført en språkreise som pilotreise til Gallaudet University i Washington DC. Norges Døveforbud (NDF) og Norges Døveforbund Ungdom (NDFU) opprettet en prosjektgruppe som har vært med i prosessen fra starten av.

Prosjektet lyktes med pilotreisen og prosessen før og etter reisen. NDFU har de rette forutsetninger for å gjennomføre Tegnreise igjen. Det er bare ytre faktorer som er kritiske for en gjentakelse. Mye avhenger av økonomisk støtte.

Vi ønsker å takke prosjektgruppen og Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) for at de delte sine erfaringer med oss. Vi fikk besøke dem i Stockholm for erfaringsutveksling og gjennomførte studiereise til leiren som de var med på i 2013.

Vi ønsker også å takke deltakerne som var med til Gallaudet og bidro til evaluering av reisen i ettertid.

Oslo, 31.01.2015

Thomas Blix, prosjektleder

Norges Døveforbund

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet / Målsetting

Hentet fra søknaden sendt til ExtraStiftelsen:

Det har vært organisert språkreiser for hørende i en årrekke men det fantes ikke noe tilbud til hørselshemmede ungdom. Det har blitt utbredt blant hørende ungdommer. Mange drar på språkreiser hvert år for å lære nytt språk eller styrke et fremmedspråk de kan fra før. Det mangler ikke tilbud for dem. Men når vi har døve ungdommer i fokus, så finner vi at det ikke finnes noe norsk tilbud til dem.

Hørselshemmede Landsforbund søkte om et lignende prosjekt og gjennomførte det i 2003 (prosjektnr: 2003/3/0378). Kort fra sammendrag til HLF: Tunghørt ungdom har generelt dårligere ferdigheter i engelsk enn hørende ungdom, bl.a. fordi de ikke eksponeres for engelsk i hverdagen i samme grad som sine jevnaldrende. Det ble derfor antatt at nytten av et språkreisetilbud vil være særlig stor for denne gruppen. Hovedmålsettingen i prosjektet var å etablere et tilrettelagt språkreisetilbud for tunghørte som et fast tilbud. Deltakelse på en slik reise vil styrke ungdommens ferdigheter og selvtillit i engelsk konversasjon og vil være et sentralt bidrag til å mestre senere utenlandsopphold i forbindelse med studier og arbeid.

Det er det eneste tilbudet vi har i Norge for hørselshemmede. Dessverre er det ikke aktuelt for døve ungdommer som har tegnspråk som sitt førstespråk.

Dette var bakgrunnen til prosjektet. NDF ville prøve å etablere Tegnreise i samarbeid med NDFU.

Målsetningen til NDF var å gjennomføre prosjektet som et pilotprosjekt og en reise med ungdommer for å eventuelt etablere et varig tilbud i ettertid.

Resultatmålet var at NDFU skal ha dette som en del av tilbudet til ungdommene. Det kostet både tid og midler for å bygge opp et tilbud og skreddersy dette til norske forholdene.

Effektområdet med språkreisetilbudet var å styrke språket til døve ungdommer, tegnspråk og skriftspråk. De blir også tryggere på å reise ut i verden.

Fremdriftsplanen i søknaden

2013:

1. Januar - 1. Juli: Forberedelse første del: Undersøke hvordan andre har gjort det (SDU, HLFU etc)

1. August - 31 Desember: Besøke språkreisen til SDU (dersom de skal gjennomføre en reise da) og forberede opplegget ved å finne plass, reise etc.

2014:

1. Januar - 1. juli: Forberede reisen. Markedsføre reise for aktuelle ungdommer

1. juli - 1. desember: Reise og evaluering for videre levedyktig språkreiseopplegg som kan leve av seg selv

Den opprinnelige framdriftsplanen var som følgende; i første kvartal skulle man gjennomføre en utredning av språkreise på døves premisser gjort av andre aktører. I andre kvartal skulle man markedsføre språkreisen og gjennomføre språkreisen. I siste kvartal skulle man evaluere i ettertid for å vurdere et varig tilbud som arrangeres av NDFU. Fremdriftsplanen ble fulgt som planlagt.

Kap 2. Prosjektgjennomføring / Metode

En prosjektleder i 40% stilling og det ble opprettet en prosjektgruppe med Jannicke Kvitvær (tidligere ungdomskonsulent), Eva Skovli, Aggie Handberg og Thomas Blix (prosjektleder). Alle har sin kjennskap til USA. Det ble foretatt en reise til Stockholm for å se og lære fra SDU hvordan de har gjennomført språkreisene i årene som har gått.

Vi kom fram til at det var lurt å reise til Santa Fe, New Mexico sommeren 2013 for å observere hvordan det var der og for å se om vi ville gjennomføre en språkreise dit. Sommeren 2013 ble det gjennomført en reise med prosjektleder og en fra prosjektgruppen til Santa Fe, New Mexico for å gjøre forundersøkelser og se hvordan svenskene hadde det der.

Reisen var svært nyttig men vi kom fram til at det ikke var mulig gjennomføre Tegnreise der fordi leiren i Santa Fe startet et par uker før siste skoledag på skolene i Norge. Vi ble nødt til å se etter andre alternativer og valget falt til slutt på Gallaudet.

Det ble lagt ut en annonse i Døves Tidsskrift og informasjonen ble lagt ut på hjemmesiden til NDF/NDFU og på sosiale medier. Åtte deltakere, to gutter og seks jenter meldte seg på før påmeldingsfristen 15. februar og de betalte 7500 kroner hver mens vi dekket resten med midler fra ExtraStiftelsen.

Språkreisen varte fra 10. til 24. juli 2014. Det var en gjeng med åtte ungdommer fra hele Norge, to ledere, Eva Skovli og Andre Røine som deltok på leiren.

Vi ankom Washington DC fire dager før selve leiren *“Discover Your Future”* startet. Dette for å lære alle deltakerne grunnleggende ASL og for å bli kjent med byen Washington DC.

Sommeren 2014 ble det gjennomført pilotspråkreise til Washington DC. Opplegget ble laget av Gallaudet University som er det eneste universitet for døve i verden. 14. juli til 24. juli var det leir på Gallaudet og vi bodde der under hele leiren, ifølge tilbakemeldingene fra ungdommene var alle fornøyde men flertallet følte til neste år burde det være på en leir med mer aktiviteter og mindre undervisning. Derimot var det positivt at det var tett program hele tiden. Deltakerne forventet å lære mer amerikansk tegnspråk (ASL), men det var mye mer undervisning på høyt nivå enn forventet så det ble ikke mye tid til overs, de norske lederne fungerte som tolk under undervisning. Målet med *“Discover Your Future”* leiren var å bli bedre kjent med seg selv og andre. Men på kveldstid var det ulike aktiviteter som svømming, sosialt samvær og film.

Alt i alt var det en vellykket tur og med positive tilbakemeldinger fra ungdommene vil planen videre være å arrangere språkreise igjen til neste år men på et annet sted i USA hvor det er mer aktiviteter så det vil være lettere for de norske deltakerne å lære ASL. Utfordringen vil være å finne en leir som starter etter siste skoledag i Norge da amerikanere starter sommerferie tidligere enn i Norge.

Kap 3. Resultater og resultatvurdering

De 4 første dagene var veldig bra, nesten bedre enn selve leiren. Kanskje de norske ble litt for sammensveiset før leiren, noe som førte til at de var mye sammen på Gallaudet. Kanskje ha 2 dager før sammen og 2 dager etter leiren sammen? Burde kanskje hatt mer ASL undervisning på forhånd, lederne burde ha brukt ASL hele tiden. Eventuelt leie inn en amerikaner som kan bruke ASL hele tiden. Til neste gang, en hel dag på stranden, og en sightseeing med guide med tolk. Selve leiren var bra, alle var fornøyde. Det var positivt med tett program hele tiden, lite dødtid, bra ledere på Gallaudet.

Flertallet følte at neste gang Tegnreise arrangeres burde det være på et annet sted. Det var feil at det var så mange hørende og døve på samme leir, ca 50 hørende og 27 døve.

Deltakerne forventet å lære mer ASL, men det var mye mer skole mer enn forventet.

Flertallet ønsket mindre skole og mer aktiviteter. En stor skuffelse var at deltakerne måtte dele rom med andre norske, det var ikke mulig å bytte rom. Det var også veldig strengt på Gallaudet, jentene og guttene hadde ikke lov å ha for mye nærkontakt. Det var heller ikke lov å gå alene på campus uten en leder. Interessant kulturell erfaring for deltakerne.

Deltakerne lærte amerikansk tegnspråk og samtidig en del om den amerikanske kulturen.

Tegnreisegruppa i Washington DC

Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Pilotspråkreisen var vellykket gjennomført. Dette er noe vi vil arrangere igjen i 2015 men ut fra evalueringen vil det være et annet sted som for eksempel Camp Mark Seven, YLC, Colorado, etc hvor det er mer aktiviteter enn undervisning. Vi tror og håper det vil være et tilbud som vil vedvare.

Det var nyttig med en studiereise til Santa Fe, New Mexico for å observere leiren der og erfare hvordan de gjennomførte leiren.

Prosjektets betydning for deltakere

Erfaringer SDU gjorde tilsier at ungdommene har fått økt interesse for fremmedspråk og internasjonalt tegnspråk. Samme erfaringer har NDF gjort. Tegnreise har gitt deltakerne som var mersmak i videre læring av ASL. Noen har til og med sagt at de ønsker å studere på Gallaudet. Deltakerne har forstått at det finnes mange muligheter utenfor Norges grenser.

I siste del av prosjektperioden la vi planer for videre drift av Tegnreise. Vi har erfart nok til å ha kunnskap om gjennomføre en slik reise.

Kritiske faktorer i videre drift:

- Tidsperiode
- Hvilke aktiviteter de har på programmet
- Hvor leiren skal være
- De rette reiseledere
- Kostnadshensyn (bl.a valuta, deltakeravgift og reiserute)

NDFU og NDF samarbeider om en reise i 2015. NDFU har valgt en leir som passer på flere måter. Per i dag står ikke den norske kronen sterk, det påvirker dessverre den økonomiske biten av planleggingen. Ungdomskonsulenten og prosjektkoordinatoren jobber med å finne økonomiske støtteordninger. Gjennomføringen av Tegnreise 2015 avhenger veldig av økonomiske støtte.

Kilder brukt i prosjektperioden:

- <http://sprakresorsdu.blogg.se/>
- <http://www.s-d-u.se/sprakresor/sprakresor.php>
- <http://www.s-d-u.se/php/verksamhet/sprakresor.php>
- http://www.gallaudet.edu/summer_programs/youth_programs/discover_your_future.html (2015-leiren oppe nå)